

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามของ
กลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร
ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ลงทะเบียนวันที่	19 ส.ค. 2553
เลขทะเบียน	111539
เลขหมู่	อม ธ 1582 พ 199 ก
หัวเรื่อง	ผ้าฝ้ายย้อมคราม- สกลนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิตา สมประจบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเรือง สมประจบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามของ
กลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร
ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

Ban Cheing Doi Indigo Dye Cloth Group's Products and Package
Development at Sakonnakhon Province
on One Tambon One Product

พนิดา สมประจบ
บุญเรือง สมประจบ

ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี
พ.ศ.2550-2551

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2551

คำนำ

งานศิลปหัตถกรรมเป็นทุนทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง que แสดงอัตลักษณ์ของชุมชน สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้คุณค่าผ้าย้อมครามมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัย จึงพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื่องจากผู้บริโภคมีความต้องการ ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามที่มีรูปแบบใหม่ ชุมชนถูกกระตุ้นให้ผลิตสินค้าออกมาขายแข่งขันกัน ด้วยรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน การเสนอขายกับลูกค้าในปัจจุบันจึงขายไม่ค่อยดีและแข่งขันกันด้วย ราคา ผู้ผลิตสินค้าชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน เมื่อถูกกระตุ้นจากหน่วยงานของรัฐให้ผลิตสินค้า จากทรัพยากรในท้องถิ่น แต่ยังไม่ผลิตตามความถนัด ผลิตภัณฑ์จึงไม่ตรงกับความต้องการของ ลูกค้า ประกอบกับผลิตภัณฑ์บางส่วนยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ดี เช่น ผ้าฝ้ายทอมือบางรายยังไม่ พัฒนาวัตถุดิบ หรือผลิตมากจนขายไม่หมด แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่ รูปแบบ ลวดลายผ้าส่วนใหญ่มีคล้ายกัน หลักการทำตลาดผ้าไทยมี 2 แนวทาง ได้แก่ ยึดแนวอนุรักษ์ วัฒนธรรม กล่าวคือต้องสร้างคุณค่า เอกลักษณ์ของลายผ้า กระบวนการผลิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนักการเมืองและข้าราชการใส่ผ้าไทยกันเป็นส่วนใหญ่ แนวทางที่สอง ยึดแนวประยุกต์ตามสมัยนิยม โดยปรับรูปแบบให้ทันสมัย ใช้และดูแลรักษาง่าย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิดา สมประจบ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามของกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนครในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณบุคคลดังต่อไปนี้ กลุ่มแม่บ้านเกษตรผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย ต.กุศบาก อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ที่เอื้อเพื่อข้อมูลและภาพ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2550-2551 จึงขอกราบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยเรื่องนี้ แต่มิได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิดา สมประจบ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามของกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้ผลิต จำนวน 40 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามของกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย เป็นการผลิตทอผ้าฝ้ายย้อมครามเป็นผืนไม่ได้มีการตัดเย็บ
2. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามที่ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร ให้สอดคล้องกับตลาดในปัจจุบันคือรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ได้ด้วยเครื่องใช้ภายในบ้าน ได้แก่ กระเป๋าใส่ของขนาดเล็ก ผ้ามาบนหน้าต่าง ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ที่รองแก้ว ผ้ารองจาน ที่ใส่กระดาษทิชชู ผ้าปูโต๊ะอาหาร ที่ใส่ปากกา ที่ใส่ช้อนและส้อม กระเป๋าถือผ้าฝ้ายย้อมครามแบบเรียบ กระเป๋าใส่ธนบัตรขนาดเล็ก กระเป๋าสะพายผ้าฝ้ายย้อมคราม และกระเป๋าถือแบบวินัยรุ่น
3. รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร คือ รูปแบบกล่องบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามที่เป็นกล่องเจาะช่องให้สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ ช่วยป้องกันความเสียหาย และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์
4. ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านเชิงดอย จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้ผลิตสินค้า ผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจสินค้ามีความพึงพอใจในระดับมาก

Abstract

This research aims to Ban Cheing Doi indigo dye cloth group's products and package development at Sakon Nakhon province. The samples are 40 manufacturers, 5 specialists and 100 interested consumers. The tools used to collect and centralize information in a survey interview asked about opinions and satisfaction about the product. Analyze were used to collect data by frequency, percent, mean and standard deviation.

The results were as follow:

1. Patterns of products of Ban Cheing Doi indigo dye cloth group is a blue dye sheet is not sewing.
2. Form of Ban Cheing Doi indigo dye cloth group. In accordance with the current market is a form that can be used with home appliances, including a small bag, window blinds, scarf, secondary glass, napery, napkin case, restaurant tablecloth, pen case, spoon and fork case, indigo dyed cotton bag flat, small purse, haversack cotton blue dye and backpacks youth.
3. Forms of Ban Cheing Doi indigo dye cloth group's packaging is a cotton blue dye box packaging to drill box to see the product, prevent damage and add value to products.
4. Satisfaction with Ban Cheing Doi indigo dye cloth group's products and packaging. The satisfaction opinions of the manufacturers, specialists and interested consumer were at high levels.

ห้ามฉีก ตัด หรือทำให้เสียหาย
 ผู้ใดพบเห็น กรุณาส่งคืนได้ที่
 สารบัญศัพท์ 0-2549-3079
 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
 มทร.ธัญบุรี
 ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๘
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
สารบัญ.....	๑
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ภูมิปัญญาและทุนทางวัฒนธรรม.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับงานหัตถกรรม	22
ผ้าฝ้ายย้อมคราม.....	43
บริบทพื้นที่วิจัย.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	78
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของผู้ผลิตสินค้า	82
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ.....	90
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้สนใจสินค้า.....	98
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย	124
อภิปรายผล.....	125
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	133
ประวัติผู้วิจัย	156